

2. Митник О. *Розвиток професійної компетентності сучасного Вчителя: реалії і перспективи // Початкова школа. – 2004. – з 4. – С.35–37.*
3. Хуторской А. *Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования. Ученик в обновляющейся школе: сборник научных трудов. – Москва. ИОСО РАО, 2002. – С.58–64.*

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Л.В. Ілійчук,

кандидат педагогічних наук, доцент,

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року зазначено, що розбудова національної системи освіти в сучасних умовах з урахуванням кардинальних змін у всіх сферах суспільного життя, історичних викликів ХХІ століття вимагає критичного осмислення досягнутого і зосередження зусиль та ресурсів на розв'язанні найбільш гострих проблем, які стримують розвиток, не дають можливості забезпечити нову якість освіти, адекватну нинішній історичній епісі [2]. Відтак надзвичайно актуальним стає питання інформатизації системи освіти, впровадження в освітній процес інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Світова спільнота увійшла в нову епоху, коли ринок праці більше не потребує працівників, які вміють лише відтворювати попередній досвід людства. Нині зростає попит на фахівців з оригінальним мисленням, здатних до нестандартних рішень, таких, які вміють орієнтуватися в інформаційному просторі, працювати в динамічних умовах [5]. Саме тому змінюються пріоритети у вимогах до змісту освіти та компетентностей педагогічних працівників. Однією із ключових компетентностей особистості сьогодні, як йдеться у Концепції Нової української школи, є інформаційно-цифрова, яка передбачає впевнене і критичне застосування інформаційно-комунікаційних

технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, у публічному просторі та приватному спілкуванні [1].

В умовах розвитку інформаційного суспільства якісна освіта стає одним із головних чинників успіху, а педагог є одночасно і об'єктом, і провідником позитивних змін. Відтак важливою складовою професійної підготовки майбутніх учителів є формування ключових і предметних компетентностей, серед яких важливе місце посідає інформаційно-цифрова, яка включає здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних завдань у професійній діяльності, здатність приймати ефективні рішення щодо використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у певній ситуації, ураховуючи при цьому потреби і можливості учнів сучасної початкової школи.

Відповідно до дескрипторів Національної рамки кваліфікацій [4] наведемо опис кваліфікаційних рівнів інформаційно-цифрової компетентності:

Знання: знати основні відомості про устаткування ПК, правила техніки безпеки, основи роботи на комп'ютері, основні програмні засоби (текстові редактори, бази даних, електронні таблиці, робота в мережах); методику застосування ІКТ в освітньому процесі; готові програмні засоби (електронні підручники, енциклопедії, посібники, словники тощо); програми MS Office (Word, Power Point, Microsoft Publisher, Excel); Інтернет-ресурси.

Уміння: застосовувати інформаційно-комунікаційні технології для організації освітнього процесу; раціонально використовувати комп'ютер і комп'ютерні засоби у процесі розв'язування завдань, пов'язаних з опрацюванням, пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням і передаванням інформації; будувати інформаційні моделі та досліджувати їх за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій; здійснювати кваліфікований пошук і відбір необхідних даних із різних джерел інформації.

Комунікація: використовувати засоби інформаційно-комунікаційних

технологій для розв'язування комунікативних і пізнавальних завдань; володіти комп'ютерно-орієнтованими методами навчання; конструювати і прогнозувати цілі, зміст, засоби комунікації у процесі роботи з ІКТ.

Автономність та відповідальність: виявляти прагнення до опанування новими прийомами роботи з ІКТ; використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій в інноваційній діяльності педагога [5].

Фахівці інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, за результатами аналізу і порівняння різноманітних підходів до розгляду сутності та структури ІК-компетентностей, виділяють компоненти інформаційно-цифрової компетентності і характеризують рівні її розвитку (користувач, тьютор, консультант, консультант-дослідник) [3]:

1. Мотиваційно-ціннісний компонент відображає професійно особистісне самовизначення майбутніх фахівців щодо використання ІКТ у сучасній школі: 1) користувач: особистісна зацікавленість у вивченні ІКТ та використанні у навчальному процесі; 2) тьютор: бажання передати знання і досвід у сфері ІКТ колегам і учням; 3) консультант: стійкий інтерес до використання ІКТ у навчальному процесі, тенденція до пошуку сучасних ІКТ; 4) консультант-дослідник: переконаність у доцільності використання ІКТ в освітньому процесі, бажання бути активним учасником мережних педагогічних співтовариств.

Когнітивно-операційний компонент виражає ступінь володіння ІКТ та науково-методичними основами їх використання у навчальному процесі:

користувач: наявність уявлень про функціонування ПК та дидактичні можливості ІКТ, володіння технологічними і методичними основами підготовки наочних та дидактичних матеріалів засобами Microsoft Office, використання мережі Інтернет і цифрових освітніх ресурсів у педагогічній діяльності; 2) тьютор: уміння самостійно опановувати програмними ресурсами, володіння різноманітними методичними прийомами використання ІКТ у навчальному процесі; 3) консультант: володіння способами створення, апробування, корекції та аналізу електронних

навчальних матеріалів, володіння основами методики впровадження цифрових освітніх ресурсів у навчально-виховний процес, узагальнення та розповсюдження позитивного досвіду використання ІКТ; 4) консультант-дослідник: інформаційний і науково-методичний супровід усіх ступенів інформатизації освітнього процесу у школі, володіння прийомами організації мережної взаємодії.

Рефлексійно-проектувальний компонент визначає здібності та здатність оцінювати свій рівень і проектувати умови його підвищення:

користувач: самооцінка власної діяльності з опанування та використання ІКТ, прояв суб'єктної позиції; 2) тьютор: взаємооцінка результатів педагогічної діяльності у сфері ІКТ, вміння вибудовувати індивідуальні освітні траєкторії самоосвіти у сфері ІКТ; 3) консультант: вміння давати експертну оцінку продуктів освітньої діяльності, розроблених із використанням ІКТ; 4) консультант-дослідник: вміння аналізувати проблеми, пов'язані з інформатизацією освітнього процесу школи, і шукати шляхи їх вирішення, володіння навичками командної рефлексії [3].

Отже, рівень інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів є одним із важливих факторів на шляху до забезпечення якості освіти. Саме тому перед сучасною вищою освітою постає завдання забезпечити особистісне та професійне становлення студентів, сприяти формуванню такого рівня їх компетентності, який би задовольняв потреби сьогодення.

Література

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 р. з 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
3. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: методичні рекомендації /

за заг. ред. В.Ю. Бикова, О.М. Спіріна, О.В. Овчарук. – К.: Атіка, 2010. –88с.

4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. з 1341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.

5. Тимченко О.В. Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх фахівців освіти / О.В.Тимченко // Народна освіта: електронне наукове фахове видання. – 2019. – Випуск з1 (37) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5548.

КВАЛІФІКАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ СТУДЕНТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ І ЯК НОВА ФОРМА ВИЯВЛЕННЯ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

В.П. Кисільова-Біла,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Криворізький державний педагогічний університет,
м. Кривий Ріг

*... Ця посада набагато вагоміша
за найважливіші посади в державі.*

Платон

XXI століття – нова історична епоха, в яку вступило людство, – принесло нові проблеми: духовні, економічні, наукові, медичні, соціально-культурні та інші. «Перед багатьма проблемами, які ставить перед нами майбутнє, освіта є необхідною умовою для того, щоб дати людству можливість просуватися вперед до ідеалів миру, свободи і соціальної справедливості» [3, с.147]. Виходячи з цього, Міжнародна комісія з освіти для XXI століття акцентує увагу на вирішальній ролі освіти у розвитку особистості упродовж усього її життя, а також розвитку всього суспільства.

Для досягнення визначених цілей та пріоритетних напрямків розвитку освіти в XXI столітті великого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців і, зокрема, учителів початкових класів. Їх підготовка залежить від нас – викладачів вищих педагогічних навчальних